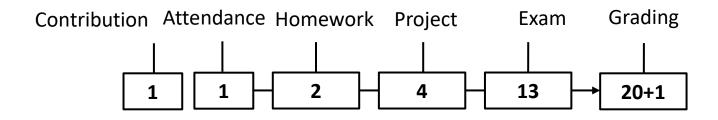
به نام خداوند جان و خرد

زبان مدل سازی یکپارچه

مهندسی نرم افزار ۲

ارزيابي

زبان مدل سازی یکپارچه (UML- Unified Modeling Language)

- UML یک زبان گرافیکی است که اهداف آن:
 - مشخص کردن (specifying)
 - ساختن (constructing)
 - مصور سازی (visualizing)
 - (documenting) مستند سازی
 - اجزای یک سیستم نرم افزاری است.
- UML استانداری تحت حمایت گروه مدیریت شی Object Management Group OMG)است
 - UML بهترین ابزار برای مدل سازی شی گرا است.

مورد کاربرد (Use-Cases)

- رفتار داینامیک یک سیستم را مدل می کنند. برای موارد زیر
 به کار می روند:
- مدل کردن محتویات یک سیستم شناسایی Actor ها(کاربرانی که از سیستم استفاده می کنند و سیستم های خارجی که با سیستم در ارتباط هستند.) و نقش آنها
- مدل سازی خواسته های سیستم تعیین اینکه سیستم چیست مستقل از اینکه چگونه به آن می رسد (توصیف اینکه سیستم چه کاری می کند اما نه چگونه؟)
 - یک Use-case عملیاتی که برای کاربر قابل مشاهده هستند را ضبط می کند.
 - هر use-case هدف خاصی از کاربر را نمایش می دهد.

مدل سازی Use case

- مدل سازی use case شامل مراحل زیر است:
 - مرز سیستم را مشخص کنید.
 - Actor ها (بازیگران) را پیدا کنید.
- حداقل یک کاربر می تواند به عنوان Actor انتخاب شود.
 - کمترین همپوشانی بین نقش ها وجود داشته باشد.
 - Use case ها را پیدا کنید.
- Use case کاری است که actor ها در سیستم انجام می دهد.
 - از use caseهای خیلی بزرگ یا خیلی کوچک اجتناب کنید.
 - ا تا زمانی که use caseها، Actorها و مرز سیستم به حالت ایستا برسد این عملیات را ادامه دهید.

The subject (system boundary)

- موضوع توسط کسی یا چیزی که از سیستم استفاده می کند (برای مثال : Actorها) تعریف می شود و مشخص می کند که مزایای اصلی که سیستم برای Actorها فراهم می کند که مزایای اصلی که سیستم برای euse case)
- Subject به صورت جعبه ای همراه با نام سیستم مشخص می شود.
 - Actor ها خارج از مزر و use caseها داخل جعبه قرار دارند.

Actor

- مشخص کننده نقش موجودیت های خارجی هنگام تعامل آنها با سیستم است.
 - یک نقش می تواند بازی شود توسط:
 - یک کاربر
 - سیستم دیگر
 - یک قطعه سخت افزاری

«actor»

Customer

Actor مدلسازی یک فروشگاه آنلاین مدرن

- بازیگران:(Actors)
- د. مشتری:(Customer)

کاربری که به فروشگاه وارد شده، به جستجو، انتخاب، خرید محصولات و دریافت پیشنهادات هوشمندانه مشغول می شود.

- (Store Manager):مدير فروشگاه
- مسئول مدیریت محصولات، سفارشها، موجودی کالا و نظارت بر عملکرد کلی سیستم.
 - (AI System): سیستم هوش مصنوعی

این سیستم وظیفه تحلیل دادههای مشتری، ارائه پیشنهادات شخصی سازی شده، پیش بینی روندهای خرید و بهبود تعامل با کاربر را دارد.

- (Payment Gateway):سیستم پرداخت
- مسئول پردازش تراکنشهای مالی به صورت امن و تأیید پرداختها.
- (Inventory Management System):سیستم مدیریت موجودی

سامانهای برای کنترل و بهروزرسانی موجودی کالاها، دریافت هشدارها در مورد کاهش موجودی و هماهنگی با بخش سفارشها.

شناسایی actor

- بررسی اینکه چه کسی یا چه چیزی از سیستم استفاده می کند و آنها در تعامل با سیستم چه نقشی بازی می کنند.
 - پرسش سوالات زیر برای شناسایی Actorها:
 - **پ** چه کسی یا چه چیزی از سیستم استفاده می کند؟
 - نقش آنها در سیستم چیست؟
 - چه کسی سیستم را نصب می کند؟
 - چه کسی سیستم را شروع یا پایان می دهد؟
 - چه کسی از سیستم نگهداری میکند؟
 - چه سیستم هایی با این سیستم در ارتباطند؟
 - چه کسی یا چه چیزی اطلاعات دریافت می کند یا اطلاعات برای سیستم فراهنم میکند؟

مشخصه Actorها

- هر Actor به یک نام کوتاه نیاز دارد
- هر Actor باید یک توصیف اجمالی داشته باشد.

Actor name: Order Processing Clerk

Description: The Order Processing Clerk is responsible for processing sales orders, submitting reorder requests, requesting necessary deposits from members and scheduling the delivery of the goods to members.

Use case

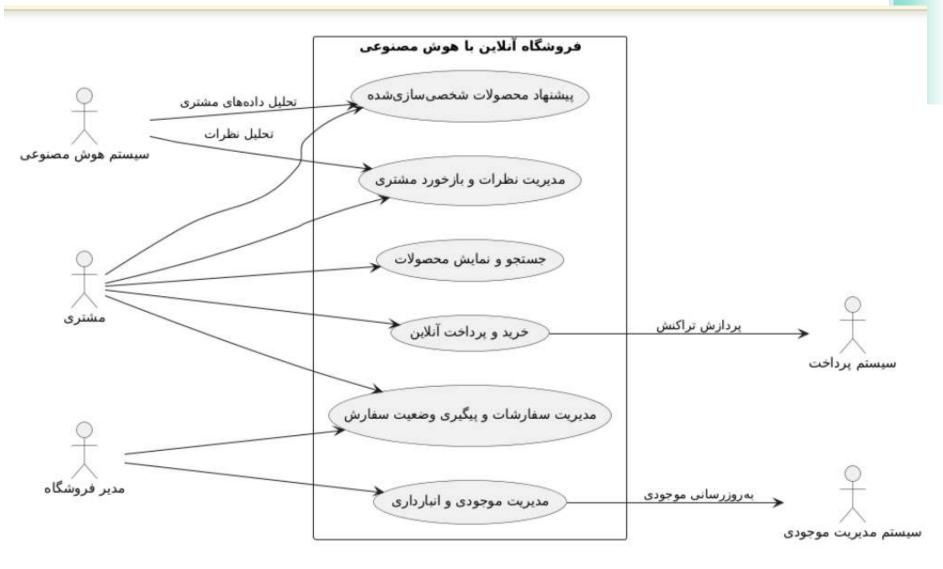
- مشخصه ای از عملیات، شامل مجموعه ای از عملیات و خطاهایی که یک سیستم، زیر سیستم یا کلاس در تعامل با Actorخارجی انجام میدهد.
 - همیشه توسط یک Actor شروع می شود.
 - همیشه از دیدگاه actor نوشته می شود.

شناسایی use caseها

- موارد استفاده: (Use Cases)
 - جستجو و نمایش محصولات:
- و توضیح :مشتری از طریق موتور جستجو و فیلترهای پیشرفته، محصولات مورد نظر خود را جستجو می کند.
 - نقش هوش مصنوعی :ارائه پیشنهادات اولیه بر اساس سابقه جستجو و خرید مشتری.
 - پیشنهاد محصولات شخصیسازیشده:
- 💿 توضیح :پس از ثبتنام یا ورود به سیستم، مشتری براساس تاریخچه فعالیتهایش، پیشنهادات ویژه دریافت میکند.
- نقش هوش مصنوعی: تحلیل دادههای رفتاری مشتریان و استفاده از الگوریتمهای یادگیری ماشین برای پیشنهاد محصولات مطابق با سلایق فردی.
 - عرید و پرداخت آنلاین:
 - توضیح:مشتری محصولات مورد نظر خود را به سبد خرید اضافه کرده و از طریق سیستم پرداخت، تراکنش را نهایی میکند.
 - نقش سیستم پرداخت: تأمین امنیت تراکنشها و پردازش پرداختها به صورت آنلاین.
 - مدیریت سفارشات و پیگیری وضعیت سفارش:
 - توضیح :مشتری پس از خرید قادر به پیگیری وضعیت سفارش است؛ از ثبت سفارش تا تحویل نهایی.
 - نقش مدیر فروشگاه :نظارت بر روند پردازش سفارشها و هماهنگی با بخشهای مختلف جهت تحویل به موقع.
 - .5 مدیریت موجودی و انبارداری:
- توضیح:سیستم بهصورت خودکار موجودی کالاها را بهروزرسانی کرده و در صورت کاهش موجودی، هشدارهای لازم را به مدیر فروشگاه ارسال می کند.
 - نقش سیستم مدیریت موجودی :کاهش خطاهای انسانی و بهبود روند سفارشدهی مجدد کالاها.
 - هدیریت نظرات و بازخورد مشتری:
 - 💿 توضیح :مشتریان پس از خرید می توانند نظرات و امتیازات خود را ثبت کنند که به بهبود کیفیت محصولات و خدمات کمک می کند.
 - نقش هوش مصنوعی: تحلیل بازخوردها برای شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارائه گزارشهای تحلیلی به مدیر فروشگاه.

https://editor.plantuml.com/

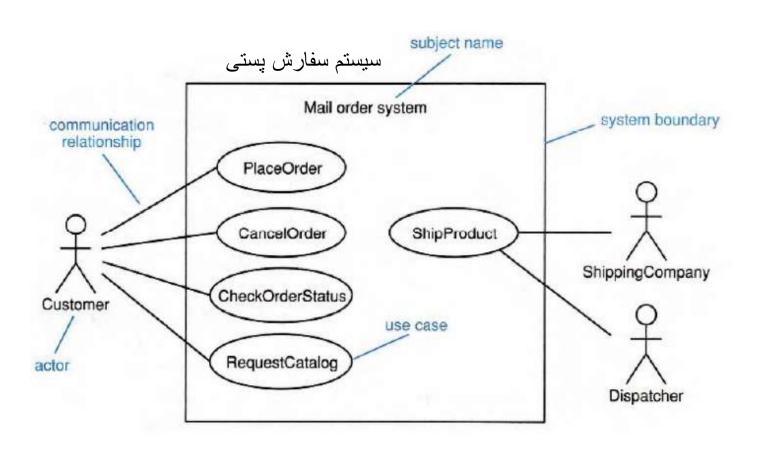
شناسایی use caseها

- بهترین راه برای شناسایی use caseها شروع با لیستی از Actorها است و سپس بررسی اینکه چگونه هر Actor از سیستم استفاده می کند.
 - هر use case با یک عبارت فعل ی مشخص می شود.
- شناسایی use caseها گاهی منجر به پیداکردن Actorهای جدید می شود.

شناسایی use caseها

- سوالاتی که در شناسایی use caseها به ما کمک می کنند:
 - چه عملکردی یک Actor از سیستم انتظار دارد؟
- ایا سیستم اطلاعات را ذخیره و بازیابی می کند؟اگر اینچنین است کدام Actorها این عملیات را انجام می دهند؟
- هنگامی که حالت سیستم تغییر می کند چه چیزی اتفاق می افتد ؟
 (برای مثال شروع و پایان سیستم) آیا هیچ Actor ی نقش دارد؟
 - آیا رخدادهای خارجی هم روی سیستم تاثیر می گذارند؟
 - آیا سیستم با سیستم خارجی دیگری در تعامل است؟
 - آیا سیستم گزارشی تهیه می کند؟

Use case diagram

مشخصه use case

- نام use case: عبارت فعلى توصيفى و كوتاه
 - use case شناسه
- توصیف اجمالی: یک پارگراف که مشخص کننده هدف use case است.
 - Actorهایی که در use case هستند:
 - actor :Primary actors ی که use case را راه اندازی می کند.
- Secondary actors: بعد از اینکه use case شروع به کار کرد با آن در تعامل است.
- پیش شرط ها: چیزهایی که باید قبل از اینکه use case اجرا شود برقرار باشند آنها محدودیت های روی حالت سیستم هستند.
 - روند اصلی: مراحل use case
 - پس شرط ها: چیزهایی که باید در پایان use case درست باشند.
 - روند جایگزین: لیست جایزگزین ها برای روند اصلی

مشخصه use case مثال

use case name -{	Use case: PaySalesTax
use case identifier {	ID: 1
brief description {	Brief description: Pay Sales Tax to the Tax Authority at the end of the business quarter.
the actors involved in the	Primary actors: Time
use case	Secondary actors: TaxAuthority
the system state before the use case can begin	Preconditions: 1. It is the end of the business quarter.
the actual steps of the use case	Main flow: implicit time actor 1. The use case starts when it is the end of the business quarter. 2. The system determines the amount of Sales Tax owed to the Tax Authority. 3. The system sends an electronic payment to the Tax Authority.
the system state when the use case has finished	Postconditions: 1. The Tax Authority receives the correct amount of Sales Tax.
alternative flows	Alternative flows: None.

مشخصه use case مثال

روند جایگزین: نداشتن موجودی کافی

مورد كاربرد: فروش كتاب		
شماره: ۶		
توصیف اجمالی: فروشنده کتاب اطلاعات فروش انجام شده را وارد می کند و سامانه موجودی کتاب ها را بهنگام می کند.		
عامل اصلى: فروشنده		
عامل فرعى: ندارد		
شرایط اولیه: فروشنده باید وارد سامانه شده باشد.		
روند اصلی:		
۱. این مورد کاربرد وقتی آغاز می شود که فروشنده بخواهد، اطلاعات یک فروش را در سامانه وارد کند.		
۲. شامل: تهیه لیست		
٣. سامانه تاريخ فروش انجام شده را از فروشنده مي خواهد.		
۴. فروشنده تاریخ فروش انجام شده را وارد می کند.		
۵. فروشنده اطلاعات فروش را تائید می کند.		
 سامانه تعداد درخواست شده کتاب ها را با موجودی کتابفروشی مقایسه می کند. 		
۷. سامانه اطلاعات خرید را ثبت می کند و موجودی را به هنگام می کند.		
شرایط نهایی: موجودی تعدادی از کتاب ها کاهش یافته اند.		

Use case : جریان ها

- مراحل در use case به صورت جریانی از رخدادها لیست می شود
- هر use case یک روند اصلی (main flow) دارد، که مراحل یک use case را وقتی همه چیز همانطور که انتظار داریم اتفاق می افتد و هیچ خطا، وقفه یا مشکلی وجود ندارد، نشان می دهد.
 - روند فرعی (alternative flow): انحراف ها از جریان اصلی که منجر به خطا، شاخه های دیگر یا وقفه در روند اصلی می شوند.
- روند اصلی همیشه با یک عامل اصلی (primary actor)
 اتفاق می افتد

Use case : جریان های فرعی

- معمولاً به روند اصلی برنمی گردنند زیرا اغلب به خطاها و استثناهای روند اصلی رسیدگی کرده و پس شرط های متفاوتی دارند.
 - بهتر است به طور جداگانه مستند شوند.
 - ممكن است به سه حالت متخلف باشند:
- بجای روند اصلی: توسط Actor اصلی صدازده شده و جایگزین use case می شوند.
 - بعد از یک مرحله خاص در روند اصلی اتفاق می افتد
 - در هر زمانی در روند اصلی اتفاق می افتد.

Use case : مثال جريان هاى فرعى

روند جایگزین: فروش کتاب: نداشتن موجودی کافی کتاب شماره: ۶.۱ توصیف اجمالی: سامانه به فروشنده اطلاع می دهد که تعدادی از کتاب های لیست مورد نظر به اندازه تقاضا شده موجودی ندارند و همچنین آن کتاب ها را به لیست کتاب های تقاضا شده اضافه می کند. **عامل اصلى:** فروشنده عامل فرعى: ندارد شرايط اوليه: تعداد تقاضا شده حداقل يك كتاب در ليست از موجودي آن كتاب كمتر باشد. روند جانگزين: روند جایگزین بعد از اتمام مرحله ۶ روند اصلی ، امکان وقوع دارد. ۲. سامانه به فروشنده کتابهایی را که از آنها به تعداد مورد نیاز نداریم را اعلام می کند.

٣. سامانه كتاب هاى مورد تقاضا را ثبت مى كند.

شرايط نهايي: ندارد

Use case : پیداکردن جریان های فرعی

- جریان های فرعی را با بررسی جریان اصلی پیدا کنید. در هر مرحله در جریان اصلی موارد زیر را جستجو کنید:
 - انتخاب های ممکن برای روند اصلی
 - خطاهایی که ممکن است در روند اصلی اتفاق افتد.
 - وقفه هایی که ممکن است در یک نقطه خاص اتفاق افتد.
 - وقفه هایی که ممکن است هر لحظه اتفاق افتد.

Use case : مثال جريان هاى فرعى

روند جایگزین: فروش کتاب: نداشتن موجودی کافی کتاب

شماره: ۶.۱

توصیف اجمالی: سامانه به فروشنده اطلاع می دهد که تعدادی از کتاب های لیست مورد نظر به اندازه تقاضا شده موجودی ندارند و

همچنین آن کتاب ها را به لیست کتاب های تقاضا شده اضافه می کند.

عامل اصلى: فروشنده

عامل فرعى: ندارد

شرایط اولیه: تعداد تقاضا شده حداقل یک کتاب در لیست از موجودی آن کتاب کمتر باشد.

روند جايگزين:

- روند جایگزین بعد از اتمام مرحله ۶ روند اصلی ، امکان وقوع دارد.
- سامانه به فروشنده کتابهایی را که از آنها به تعداد مورد نیاز نداریم را اعلام می کند.
 - ٣. سامانه کتاب های مورد تقاضا را ثبت می کند.

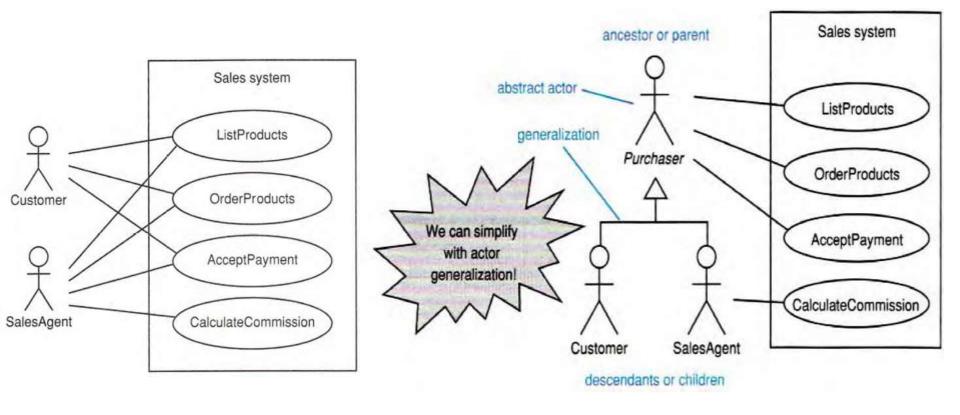
شرايط نهايي: ندارد

Relationships

- actor generalization: رابطه بین یک Actor کلی و یک Actor
 جزئی Actor
- Use case generalization: رابطه بین یک use caseکلی و یک use-case جزئی — use-case فرزند رفتار پدر را به ارث می برد.
- <<include>> : رابطه بین use caseها که یک use case از رفتار use case دیگر استفاده می کند.
 - use-case > : رابطه بین use-case که یک use-case > use-case دیگر از رفتار base use-case دیگر استفاده می کند. Base use-case ممکن است مستقل باشد، اما تحت شرایط خاص ممکن است گسترش داده شود.

Actor generalization

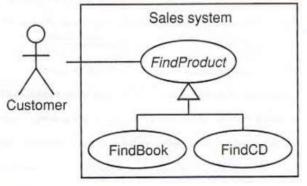
ا اگر دو Actor با هم از طریق مجموعه یکسانی از use در در ارتباط باشند case

Use case generalization

- هنگامی استفاده می شود که یک یا چند use case حالت خاص یک نمونه کلی هستند.
 - Use case های فرزند ممکن است:
 - ویژگی هایی را از use case پدر به ارث ببرند.
 - ویژگی های جدیدی اضافه کنند
 - **ویژگی های ارث برده را تغییر دهند.**

سثال use case generalization

ID: 6	
Brief description: The Customer searches for a product.	
Primary actors: Customer	
Secondary actors: None.	
Preconditions: None.	

Use case: FindProduct

Main flow:

- 1. The Customer selects "find product".
- 2. The system asks the Customer for search criteria.
- 3. The Customer enters the requested criteria.
- 4. The system searches for products that match the Customer's criteria.
- 5. If the system finds some matching products
 - 5.1 The system displays a list of the matching products.
- 6. Else
 - 6.1 The system tells the Customer that no matching products could be found.

None.	
Alternative flows: None.	

overridden	
overridden	

inherited without change
overridden
overridden
added
overridden and renumbered
added
added

inherited without change added renumbered

U	se	case:	FindE	Book
---	----	-------	-------	------

ID: 7

Parent ID: 6

Brief description:

The Customer searches for a book.

Primary actors:

Customer

Secondary actors:

None.

Preconditions:

None.

Main flow:

- 1. (o1.) The Customer selects "find book".
- (o2.) The system asks the Customer for book search criteria comprising author, title, ISBN, or topic.
- 3. (3.) The Customer enters the requested criteria.
- 4. (o4.) The system searches for books that match the Customer's criteria.
- 5. (o5.) If the system finds some matching books
 - 5.1 The system displays the current best seller.
 - 5.2 (o5.1) The system displays details of a maximum of five books.
 - 5.3 For each book on the page the system displays the title, author, price, and ISBN.
 - 5.4 While there are more books, the system gives the Customer the option to display the next page of books.
- 6. (6.) Else
 - 6.1 The system displays the current best seller.
 - 6.2 (6.1) The system tells the Customer that no matching products could be found.

Postconditions:

None.

Alternative flows:

None.

سٹال use case generalization

ه ورد کاربرد: گرفتن گزارش روزانه

شماره: ٧

توصیف اجهالی: مدیر می تواند بر روی اطلاعات مشخصی در سامانه گزارش روزانه تهیه کند.

عامل اصلي: مدير

مورد	عامل فرعى: ندارد
------	------------------

شرايط اوليه: مدير بايد وارد سامانه شده باشد.

روند اصلي:

- این مورد کاربرد وقتی آغاز می شود که مدیر بخواهد از سامانه گزارش روزانه بگیرد.
 - سامانه از مدیر، تاریخ جهت گزارش گیری را سوال می کند.
 - مدیر تاریخ مورد نظر خود را وارد می کند.
 - ۴. مدیر درخواست مشاهده گزارش را می دهد.
 - ۵. سامانه گزارش مورد نظر مدیر را به او نشان می دهد.

شرایط نهایی: ندارد

روند جايگزين: ندارد

- **مورد کاربرد:** گرفتن گزارش روزانه فروش
 -

شماره: ٨

- شماره پدر: ۷
- **توصیف اجمالی:** مدیر می تواند بر روی اطلاعات فروش ثبت شده در سامانه گزارش روزانه تهیه کند.
 - عامل اصلي: مدير
 - عامل فرعى: ندارد
 - شرايط اوليه: مدير بايد وارد سامانه شده باشد.

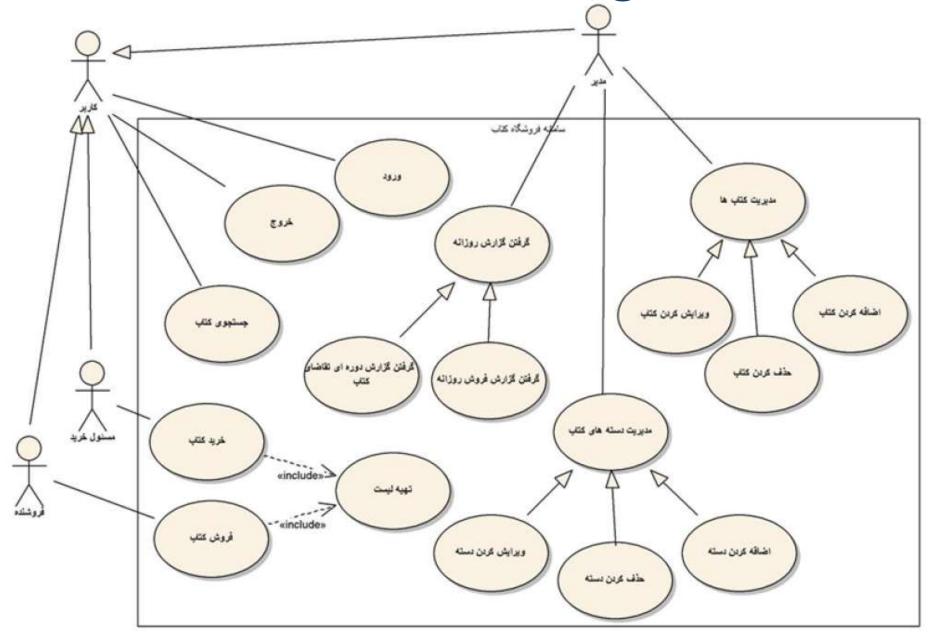
روند اصلي:

- ۱. (۵۱) این مورد کاربرد وقتی آغاز می شود که مدیر بخواهد، از سامانه گزارش روزانه فروش بگیرد.
 - ۲) سامانه از مدیر، تاریخ جهت گزارش گیری را سوال می کند.
 - (۳) مدیر تاریخ مورد نظر خود را وارد می کند.
 - (۴) مدیر درخواست مشاهده گزارش را می دهد.
 - ۵۵) سامانه گرارش فروش روزانه را به مدیر نشان می دهد.

شرايط نهايي: ندارد

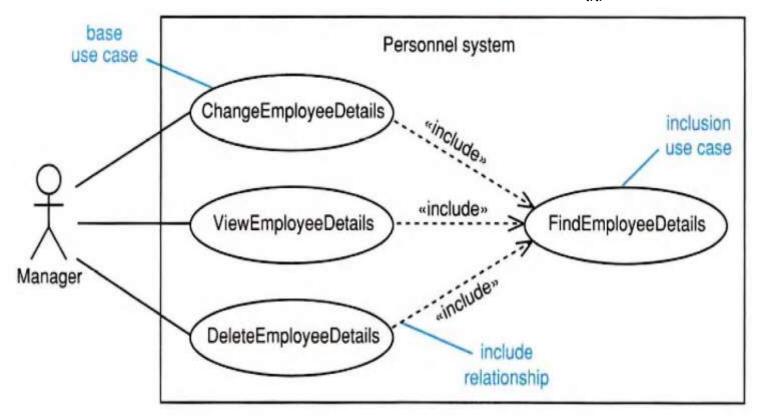
ر**وند جایگزین:** ندارد

use case diagram مثال

رابطه <<INCLUDE>>

رابطه <<include>> بین use caseها به شما اجازه می use case
 دهد تا رفتار یک use case را به جریان use case دیگر اضافه نمایید.

رابطه <<INCLUDE>> (مشخصه)

Use case پایه بدون اضافه کردن use case دیگر کامل نیست. include ،Use case شده می تواند کامل باشد یا نیاشد.

Use case: Change Employee Details

ID: 1

Brief description:

The Manager changes the employee details.

Primary actors:

Manager

Secondary actors:

None.

Preconditions:

1. The Manager is logged on to the system.

Main flow:

- 1. include(FindEmployeeDetails).
- 2. The system displays the employee details.
- 3. The Manager changes the employee details.

Postconditions:

1. The employee details have been changed.

Alternative flows:

None.

Use case: FindEmployeeDetails

ID: 4

Brief description:

The Manager finds the employee details.

Primary actors:

Manager

Secondary actors:

None.

Preconditions:

1. The Manager is logged on to the system.

Main flow:

- 1. The Manager enters the employee's ID.
- 2. The system finds the employee details.

Postconditions:

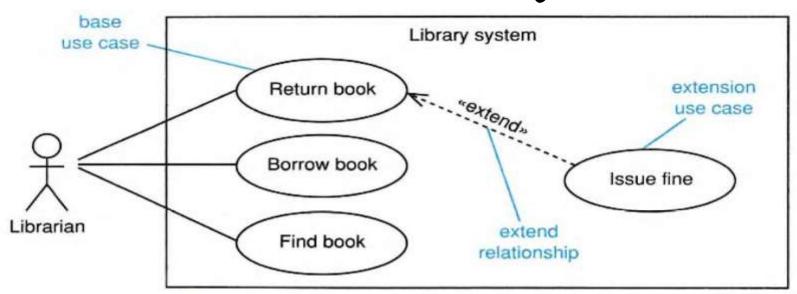
1. The system has found the employee details.

Alternative flows:

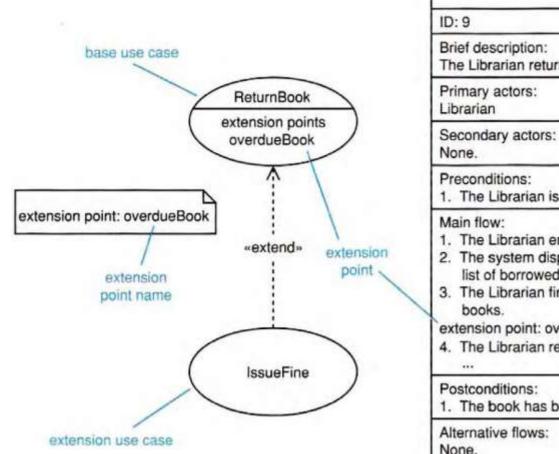
None.

رابطه <<extend>>

- راهی برای اضافه کردن رفتار جدید به use case موجود فراهم می کند.
- Use case پایه ، کامل است و Use case پایه ، کامل است و use مجموعه ای از قطعات اضافی است که می توانند به use case مجموعه ای از قطعات اضافی است که می توانند به case

رابطه <<extend>> (مثال)

Use case: ReturnBook

The Librarian returns a borrowed book.

1. The Librarian is logged on to the system.

- The Librarian enters the borrower's ID number.
- 2. The system displays the borrower's details including the list of borrowed books.
- 3. The Librarian finds the book to be returned in the list of

extension point: overdueBook

The Librarian returns the book.

The book has been returned.

تفاوتهای کلیدی بین روابط <<include>> و <<extend>>

		Extending Use Case
use case اجباری است؟	بله	خير
use case اوليه بدون اين use case كامل است؟	خير	بله
عرای این use case شرطی است؟	خير	بله
ن use case رفتار use case اوليه را تغيير مي دهد؟	خير	بله

Class diagram

كلاس چيست؟

- اشیائی که ساختار و رفتار مشترک دارند در یک کلاس قرار می گیرند.
- کلاس ها انتزاعی از اشیائی هستند که در زمان و فضا وجود دارند. کلاس ها و اشیا به یکدیگر متصل هستند.

كلاس ها (ادامه...)

Semantic •

- Name
- Attributes
- operations
- نمادهای کلاس

name

attribute

operation

shape

origin: point

move(double : xPos ; double: yPose)

resize()

area(): double

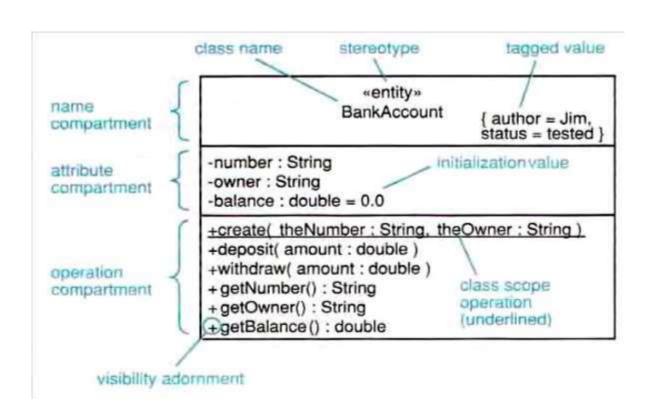
shape

Origin

move() resize()

shape

نشانه گذاری کلاس در UML

روابط كلاس ها و اشياء

- رابطه بین دو شی فرضیاتی است که هر کدام نسبت به هم دارند. عملیات و نتایج مورد انتظار بسیار مهم هستند.
 - روابط:
 - association) انجمنی
 - وابستگی (dependency)
- (generalization/specialization) تعمیم / تخصصی کردن
 - (Aggregation) تجمعی

رابطه انجمني

(association relationship)

- رابطه ای که در آن یک شی به شی دیگر متصل می شود.
- اگر بین دو شی لینکی وجود دارد باید یک رابطه Association یا Dependency بین کلاسهای این اشیا وجود داشته باشد.
 - ام (name) اا
 - نقش (role)
- چندگانگی (multiplicity): چندی رابطه بین دو شی را نشان می دهد. یک به یک ، یک به چند، چند به چند
 - (direction) جهت

Association name

name direction

نمادگذاری

name: works for

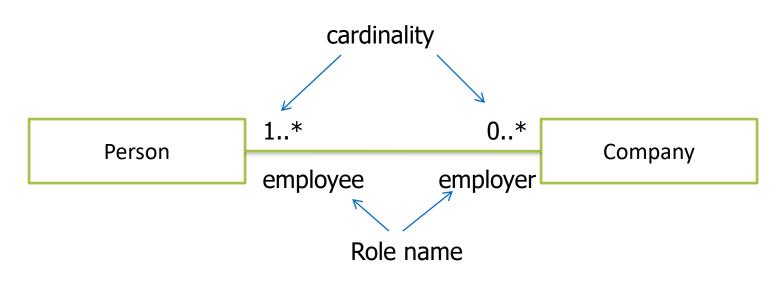
Company

Person

association

رابطه انجمنی (ادامه...)

- نام Association: باید یک فعل یا عبارت باشد
 - نام نقش :
- باید یک اسم یا عبارت اسمی باشد که توصیف کننده نقش است.
 - چندی: نشان دهنده تعداد اشیائی است که می توانند در رابطه و جود داشته باشند.

(Dependency Relationship)

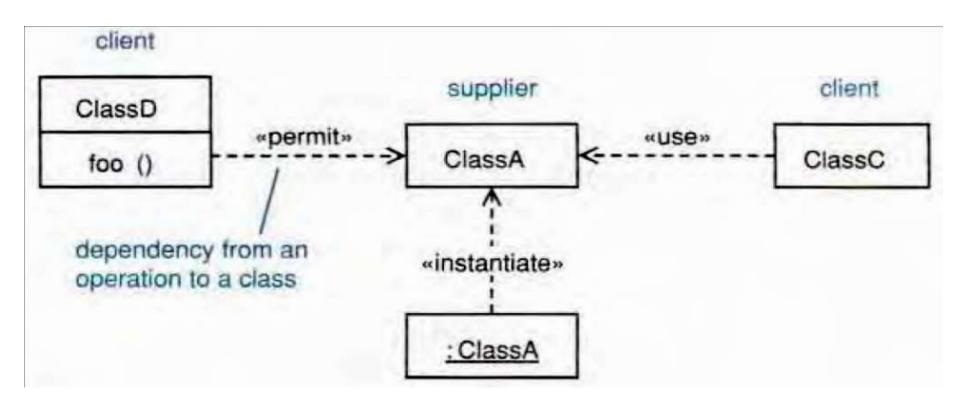
رابطه وابستكي

این رابطه نشان می دهد که یک تغییر در user element دارد. معمولاً وابستگی نشان می دهد که یک کلاس (user) از یک رابطه وابستگی نشان می دهد که یک کلاس (user) از یک کلاس دیگر (provider) به عنوان آرگومانی در امضای یکی از توابع اش استفاده می کند.

User element Dependency Provider element

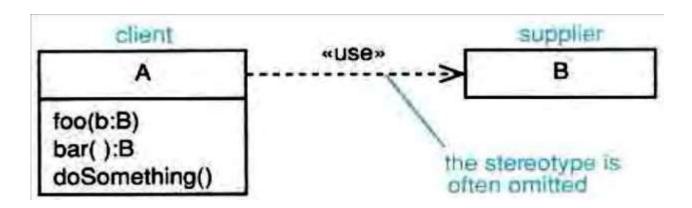
CoinVault QuarterSlot

رابطه وابستگی (Dependency Relationship)

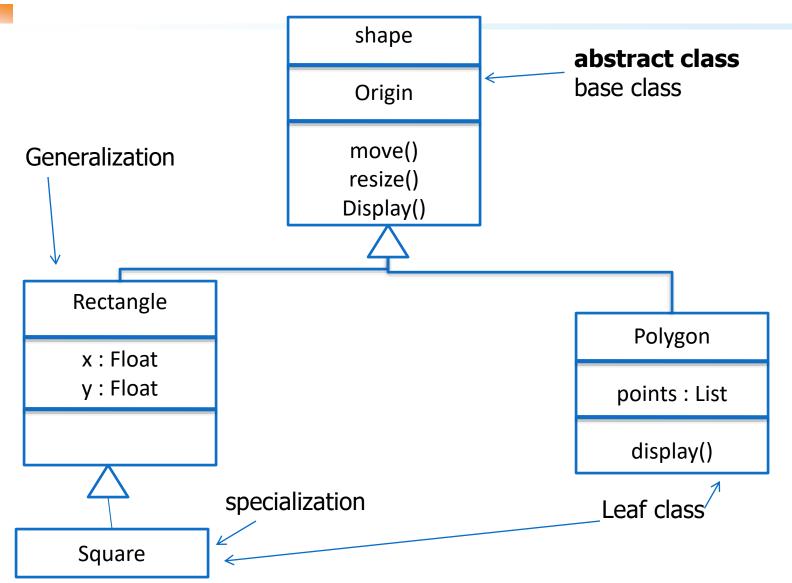

کاربرد وابستگی

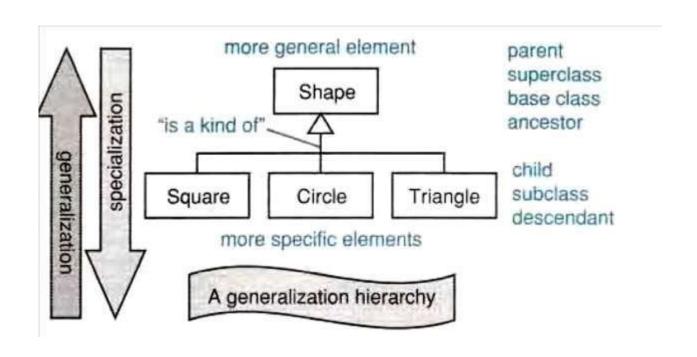
- <<use>> کلاس کلاینت از supplier استفاده می کند.
 - <<call>> تابع کلاینت ، تابع supplier را صدا میزند.
- <<parameter>> supplier <<parameter>> یک پارامتر یا مقدار برگشتی یکی از توابع کلاینت است.
 - <<send>> کلاینت یک سیگنال به supplier می فرستد.
- <<instantiate>> کلاینت نمونه ای از Supplier است.

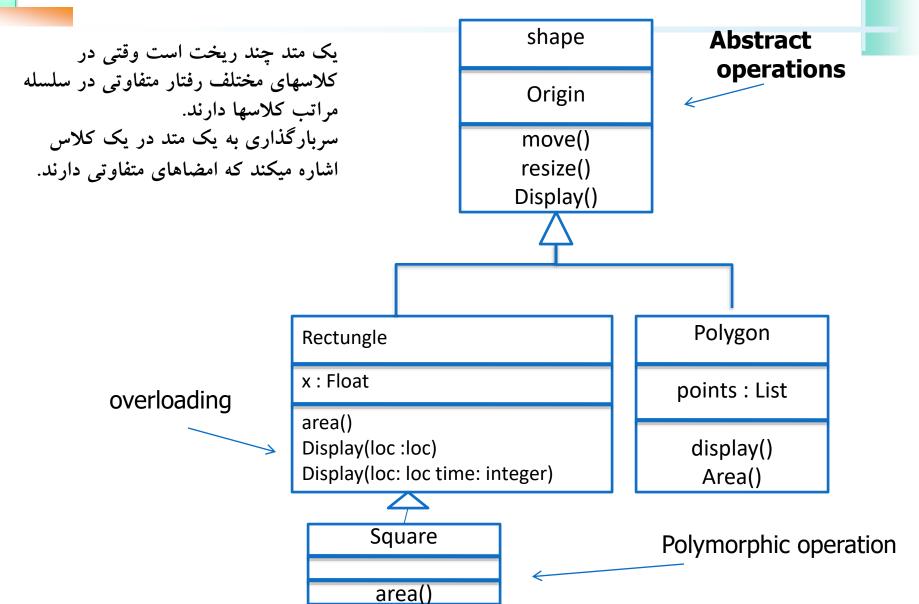
رابطه وارثت یگانه (single inheritance)

Generalization/specialization

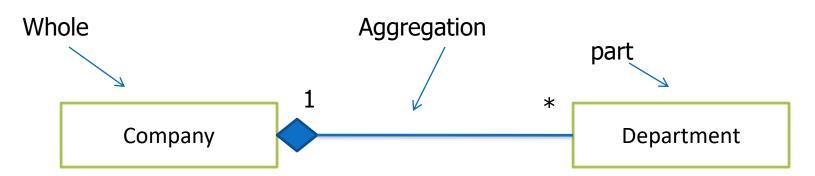
Polymorphism and Overloading

رابطه تجمعی (Aggregation Relationship)

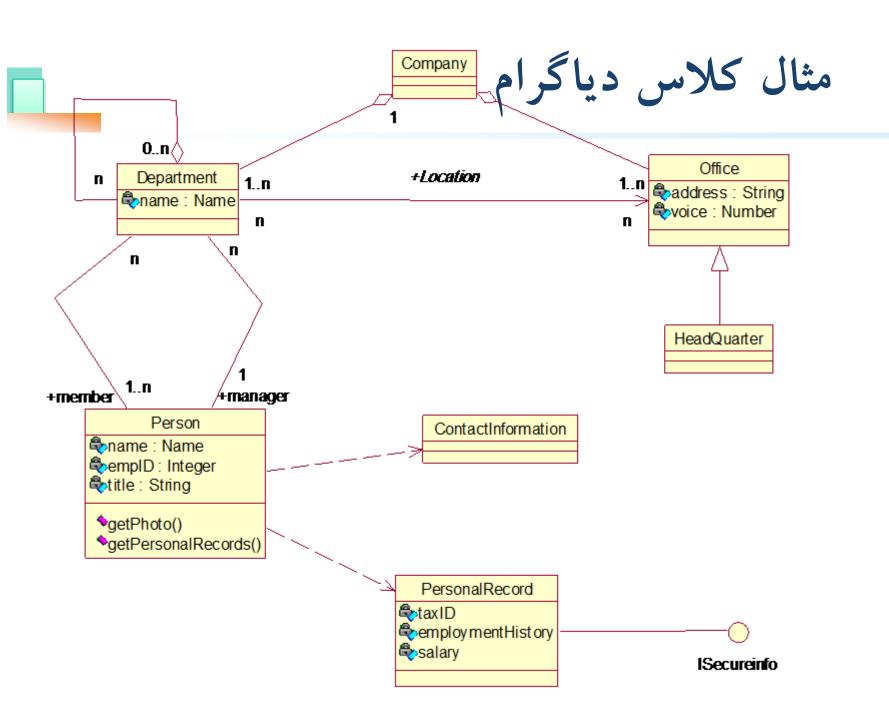
معنایی : این رابطه کل (whole) را از بخش (part) جدا می
 کند. aggregation یک رابطه "has − a" است − یک شی از
 کل شامل اشیائی از بخش است.

ا نماد:

نمودار کلاس (class diagram)

- گرافی از کلاس ها که توسط روابط مختلف به هم متصل شده اند، کلاس دیاگرام نامیده می شود.
- نمودار کلاس جهت نمایش دید استاتیک سیستم به کار می رود — مدل سازی vocabulary و collaborations
 - نمودارهای کلاس توصیفی هستند این نمودارها برای مصورسازی، تعیین، مستند سازی و ساخت سیستم های قابل اجرا از طریق forward engineering مفید هستند.
 - ممكن است بيش از يك كلاس دياگرام وجود داشته باشد
- یک کلاس دیاگرام ممکن است به چند sub-class diagram تجزیه شود.
 - کلاس دیاگرام ها برای ایجاد component diagram ها و deployment diagram ها مفید هستند.

نمودار كلاس (ادامه...)

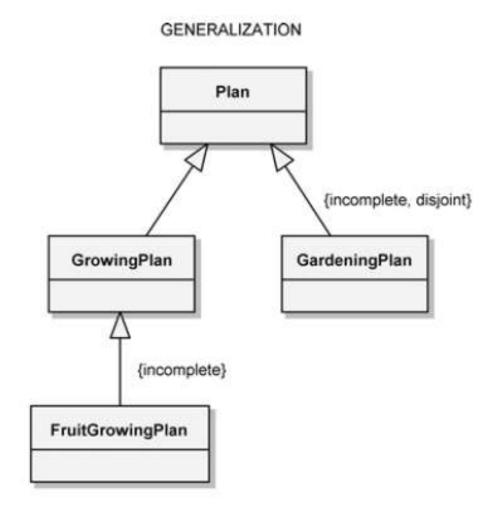
- هر نمودار کلاس شامل:
 - Classes •
 - Abstract class
 - Interfaces •
- Packages and subsystems •
- Association, dependency, generalization and aggregation relationship
 - Notes •
- کلاس مجرد (abstract class) یک کلاس معمولی است با این تفاوت که نمی توان از آن کلاس نمونه ای ایجاد کرد.

نماد كلاس

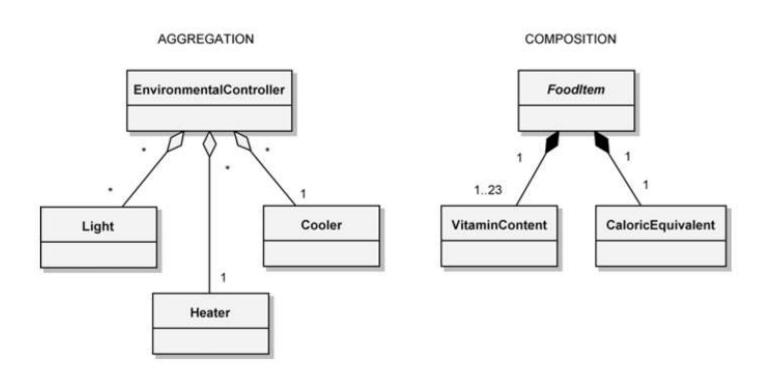
- آیکن کلاس شامل سه بخش است:
- نام: نام باید منحصربه فرد باشد. به طور قراردادی، نام با حروف بزرگ شروع می شود و فاصله بین کلمات حذف می شود. به طور قراردادی، حرف اول صفت و نام های عملیات با حروف کوچک شروع می شوند.
 - صفات: فرمت صفت:
- Visibility attributeName : Type [multiplicity] = DefaultValue {property string}
 - عملیات: فرمت عملیات
- Visibility operationName (parameterName : Type) : ReturnType {property string}

روابط كلاس ها

+staff * +staff * +lead 0..1 1..2 Analyzes 1..*

روابط كلاس ها (ادامه...)

قابل رویت بودن کلاس ها

- در ++ اعضا می توانند:
- Public : توسط همه قابل دسترس باشند.
- Protected : فقط توسط زیر کلاس ها، friendها یا خود کلاس قابل دسترس هستند.
 - Private: فقط توسط خود كلاس يا friendهايش قابل دسترس باشند.
 - قابل دسترس بودن:
 - (+) Public : قابل مشاهده توسط هر جزئی که کلاس را می بیند.
 - (#) Protected : قابل مشاهده توسط اجزای دیگر داخل کلاس و زیر کلاسها
 - Private (-) اقابل مشاهده توسط اجزای دیگر در داخل کلاس
 - (~) Package : قابل مشاهده توسط اجزای داخل همان Package .

دیاگرام شی (object diagram)

- نمودار شی یک گراف است مجموعه ای از گره ها (اشیاء)
 و یال ها (لینک ها)
 - نمودار شی مجموعه ای از نمونه های کلاس ها و روابط
 آنها را در یک واحد زمانی مدل می کند یک نمونه از
 کلاس دیاگرام است
 - چند نمودار شی می تواند برای یک کلاس دیاگرام وجود داشته باشد.
 - نمودار شی دید استاتیک یک سیستم را نشان می دهد این نمودار شامل مجموعه ای از اشیا ، حالت های آنها و روابطشان است.

دیاگرام شی (object diagram)

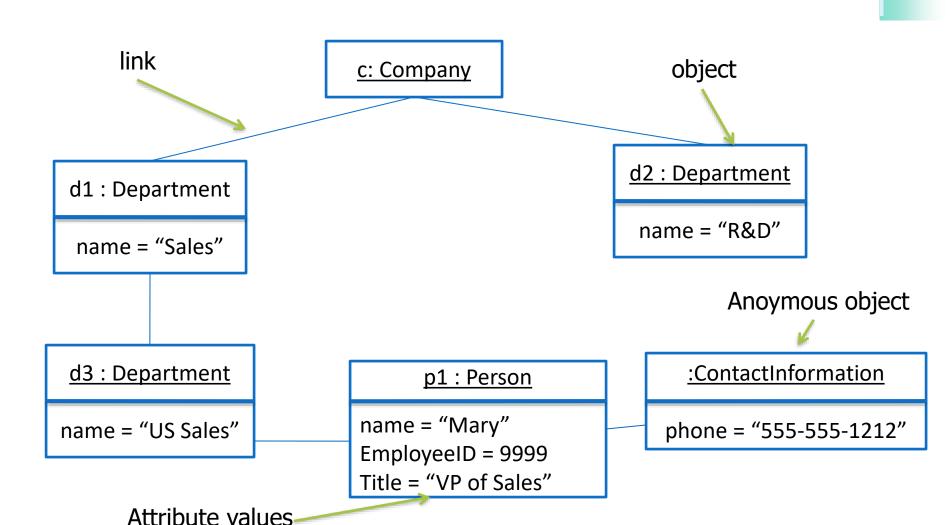
- مشابه دیاگرام کلاس، یک خط افقی نام شی را از صفت ها و مقادیر صفت های شی مجزا می کند.
 - اشیاء از طریق linkها با یکدیگر در ارتباطند.
 - یک link، نمونه ای از یک association است.

objectName :ClassName

attributeName1 = valueA attributeName2 = valueB

Figure 5-75 A Generic Object Icon

مثال نمودار شی

Package diagram

- Package مکانیزمی در UML برای گروه بندی است.
 - اهداف package:
 - گروه بندی معنایی اجزای به هم وابسته
- فراهم کننده فضای نام پنهان شده به طوری که نام ها باید منحصر به فرد باشند برای دسترسی به جزئی در داخل یک فضای نام باید نام عنصر و نام فضای نام را مشخص کنید.
 - مالک هر عنصر مدل یک package است
 - عناصر package میدان دید دارند :
 - (+) Public : عناصر برای پکیج های دیگر قابل رویت هستند.
 - Private (-) عناصر به طور کامل مخفی هستند.

Package diagram

- :Package stereotypes
- <framework>>: پکیجی که شامل عناصر مدلی است که مشخص کننده معماری قابل استفاده مجدد هستند.
 - <modelLibrary>> : پکیجی که شامل عناصری است که توسط پکیج های دیگر استفاده می شوند.

Library::Users::Librarian

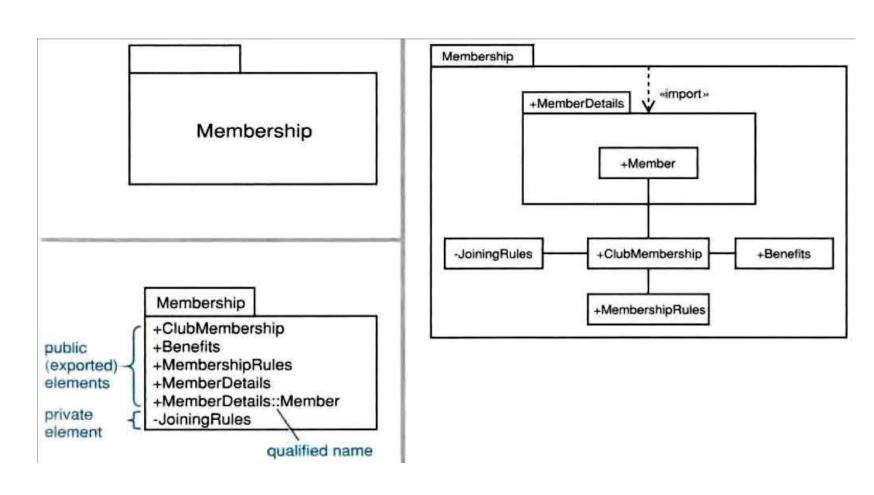
Package diagram (cont.)

- نماد Package شامل یک چهارگوش به همراه نوار باریکی در بالای سمت چپ آن است.
- نماد package برای نمایش ساختار و محدوده اجزای مدل های مختلف مانند کلاس ها یا برای سازماندهی use caseها به کار میروند.
 - آنها برای وضوح در یک سیستم بسیار بزرگ یا تقسیم کار استفاده میشوند.

HydroponicsGardeningSystem	

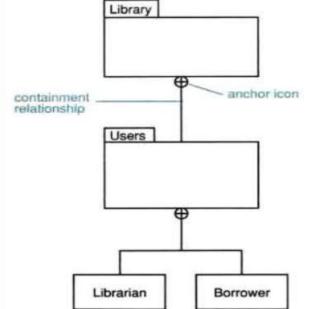
_

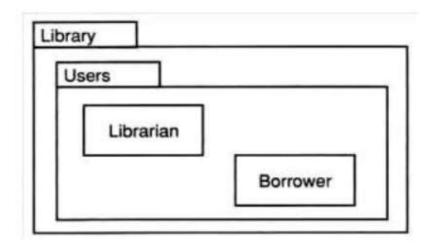
Package diagram (example)

Packageهای تو در تو

- پکیج داخلی می تواند تمام اعضای عمومی پکیج خارجی را ببیند.
- پکیج خارجی نمی تواند هیچکدام از اعضای پکیج داخلی را ببیند مگر اینکه یک وابستگی صریح با آنها داشته باشد (معمولاً <<access>> یا <<import>>)

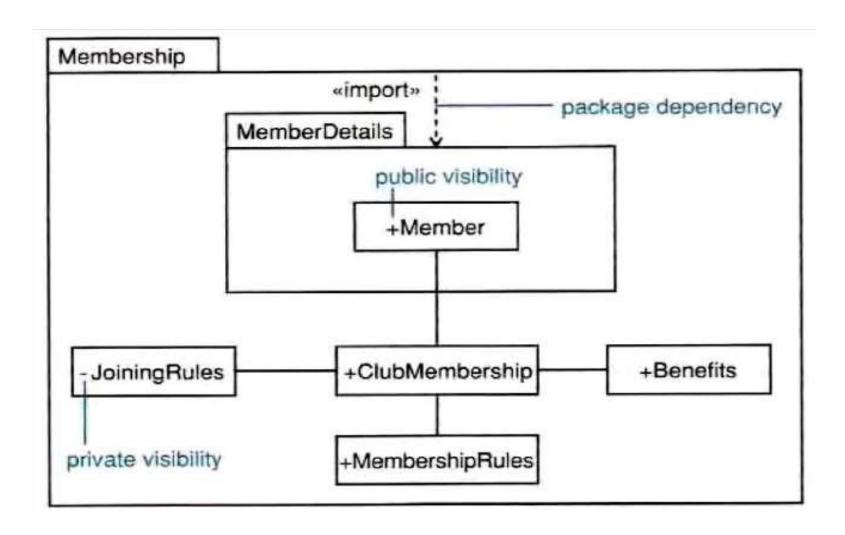

Library::Users::Librarian

وابستگی package ها

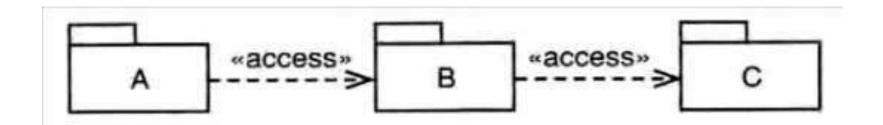
- رابطه وابستگی بین packageها نشان می دهد که client ابطه وابستگی بین supplier package وابسته است.
- <use>>> (default) <<use>: یک عنصر در client package از یک عنصر عمومی در supplier package استفاده می کند.
 - supplier namespace : عناصر عمومی supplier namespace : عناصر عمومی client namespace اضافه می شوند. عناصر در کلاینت می توانند به عناصر عمومی supplier : دسترسی ییدا کنند.
 - supplier namespace : عناصر عمومی supplier namespace : عناصر خصوصی client namespace اضافه می شوند.
 عناصر در کلاینت میتوانند به همه عناصر عمومی در supplier دسترسی داشته باشند.

وابستگی package ها

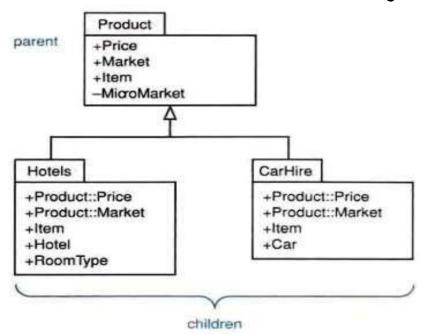
رابطه تعدى

- تعدی : اگر A یک رابطه با B دارد و B هم با C در ارتباط است . بنابراین A با C در ارتباط است.
 - <<import>> عدى نيست.

Package Generalization

- شبیه class generalization است.
 - Packageهای فرزند :
- عناصر را از پکیج پدر به ارث می برند.
 - می توان عناصر جدید اضافه کرد.
- می توان عناصر یدر را override کرد.

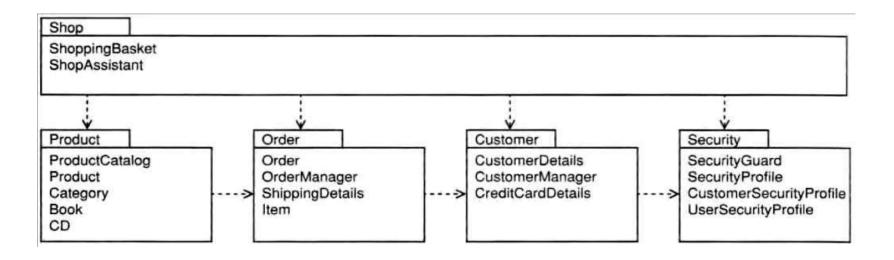
راه های انتخاب package ها

- راه های متفاوتی برای سازماندهی یک سیستم با packageها وجود دارد: توسط لایه های معماری، توسط زیرسیستم، توسط کاربران (برای usecaseها) و ...
 - Packageهای خوب loosely coupled و Package مستند.
- به این معنی که : باید تعاملات بیشتری بین اجزای یک package و جود داشته باشد و تعاملات بین packageها کمتر باشند.

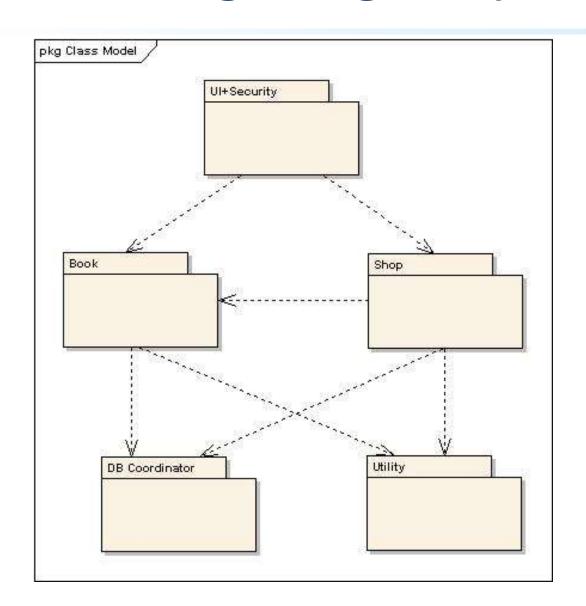
پیداکردن package ها

- زیرسیستم ها را بررسی کنید.
 - بررسی کلاس ها برای :
- کلاسترهای منسجمی از کلاسهای به هم وابسته
 - ارث بری
- کلاس های به هم وابسته به ترتیب از طریق وراثت
 (inheritance) ، ترکیب (composition) ، تجمع
 (Aggregation) و وابستگی (dependency)
 - بررسی use case ها :
- کلاسترهایی از use caseها که یک Actor یا پروسه را ساپورت می کنند باید در یک package قرار گیرند.

Package diagram (cont.)

Package diagram (cont.)

Activity diagrams

- دیاگرام فعالیت فراهم کننده نمایش تصویری جریانی از فعالیت ها است. خواه آنها در یک سیستم، تجارت، جریان کاری یا فرآیند دیگری باشند.
- این دیاگرام ها روی فعالیت ها و کسی (یا چیزی) که در انجام این فعالیت ها مسئول است تمرکز می کنند.
 - اجزی یک دیاگرام فعالیت :
 - ۱– گره ها
 - Action nodes : واحدها در فعالیت
 - Control nodes : جریان را از طریق فعالیت کنترل می کنند.
 - Object nods: نشان دهنده اشیایی هستند که در فعالیت استفاده می شوند.
 - ۲- لبه ها
 - Object flows : جریانی از اشیا در فعالیت را نشان می دهد.
 - Control flows : جریانی از کنترل ها را در فعالیت نشان می دهد.
 - سه نوع گره کنترلی (control node) وجود دارد:
 - Initial and final (گره های پایانی دو نوع هستند : Inow final (گره های پایانی دو نوع
 - **Decision and merge**
 - Fork and join

(ادامه..) Activity diagrams

: Action

- **واحد اصلی رفتار در دیاگرام فعالیت هستند.**
- فعالیت ها می توانند شامل چندین action باش

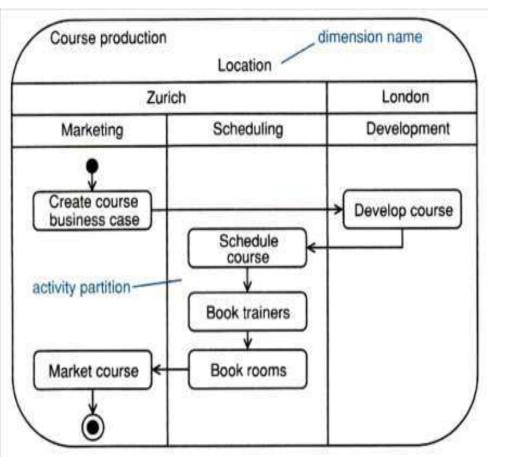
Starting and Stopping

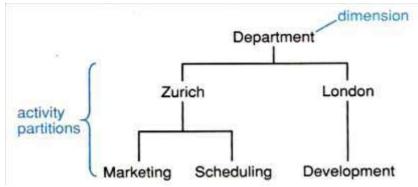
- از آنجایی که دیاگرام فعالیت نشان دهنده جریان فرآیند است، جریان باید جایی شروع شده و جایی پایان یابد.
 - نقطه شروع (starting point- Initial point) در جریان فعالیت با یک نقطه تو پر نشان داده میشود.
 - (stopping point- final point) نقطه یایان

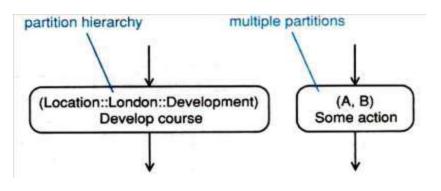

پارتیشن ها در activity diagram

■ عناصر در دیاگرام فعالیت می توانند با استفاده از پارتیشن ها تقسیم بندی شوند.

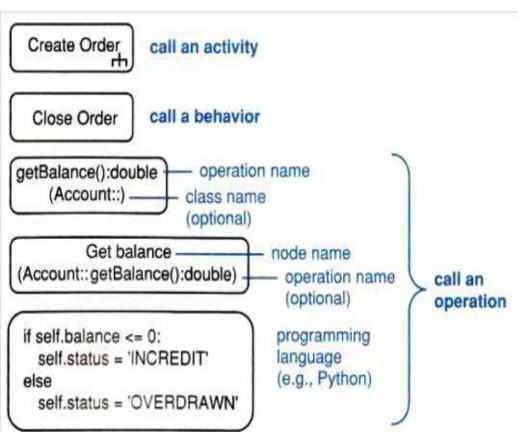

activity diagram در Call

- گره عملیات Call:
- Call an activity
- Call a behavior •
- Call an operation •

گره های کنترلی

Syntax	Name	Semantics
•	Initial node	Indicates where the flow starts when an activity is invoked
→	Activity final node	Terminates an activity
$\rightarrow \otimes$	Flow final node	Terminates as specific flow within an activity – the other flows are unaffected
«decisionInput» decision condition	Decision node	The output edge whose guard condition is true is traversed May optionally have a «decisionInput»
*>	Merge node	Copies input tokens to its single output edge
→ □	Fork node	Splits the flow into multiple concurrent flows
{join spec}	Join node	Synchronizes multiple concurrent flows May optionally have a join specification to modify its semantics

گره های decision و merge (ادامه...)

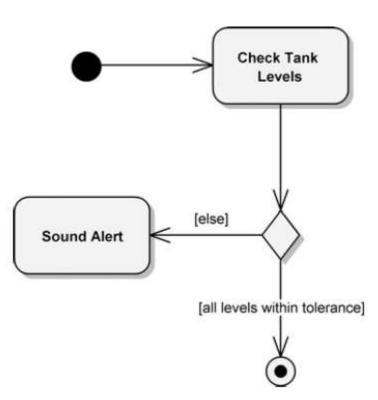

Figure 5-29 A Decision Node

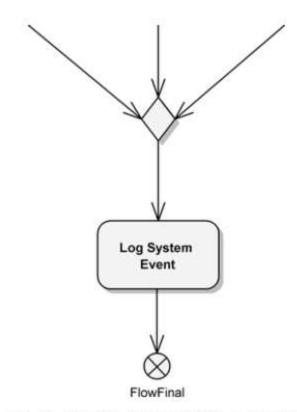
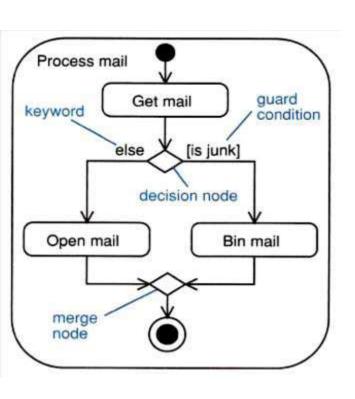
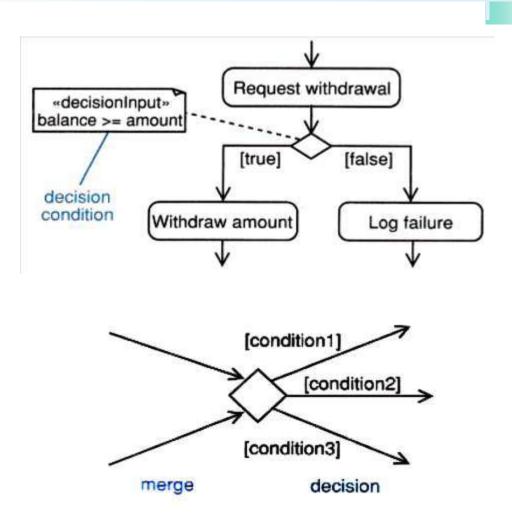

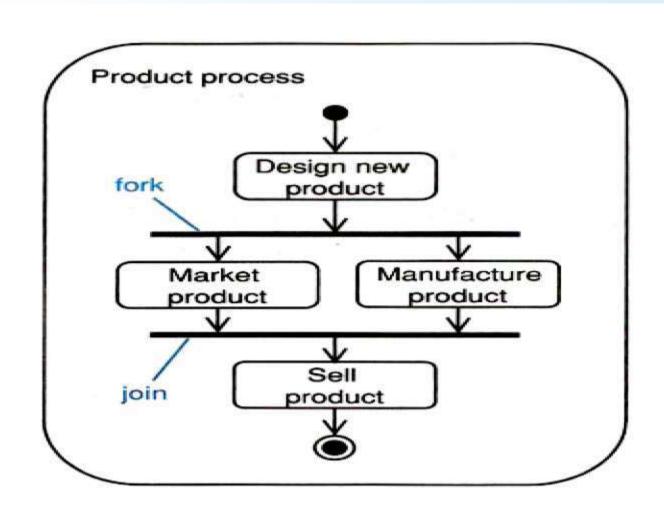
Figure 5-30 A Merge Node with a Flow Final Node

گره های decision و merge (ادامه...)

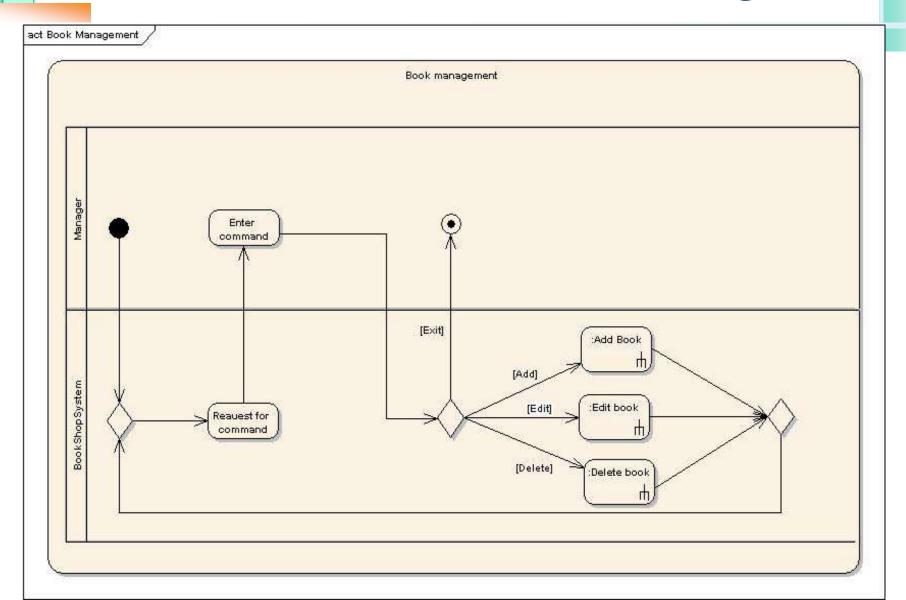

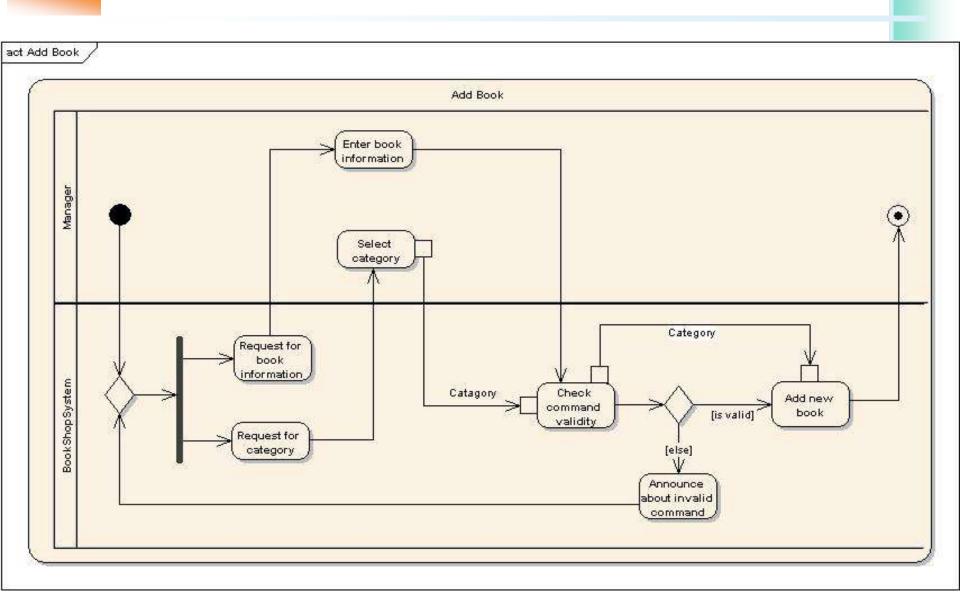
گره های کنترلی: Fork و Join

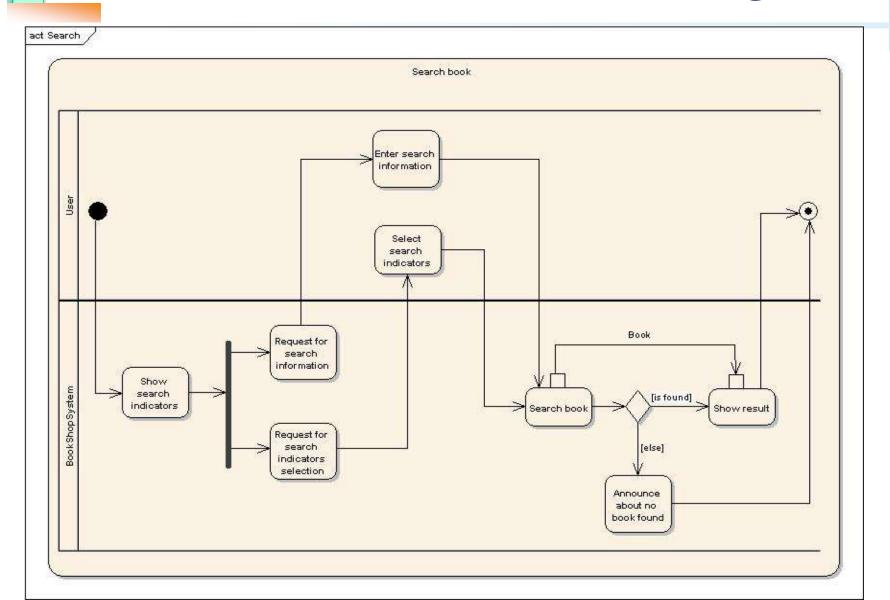
activity diagram مثالی از

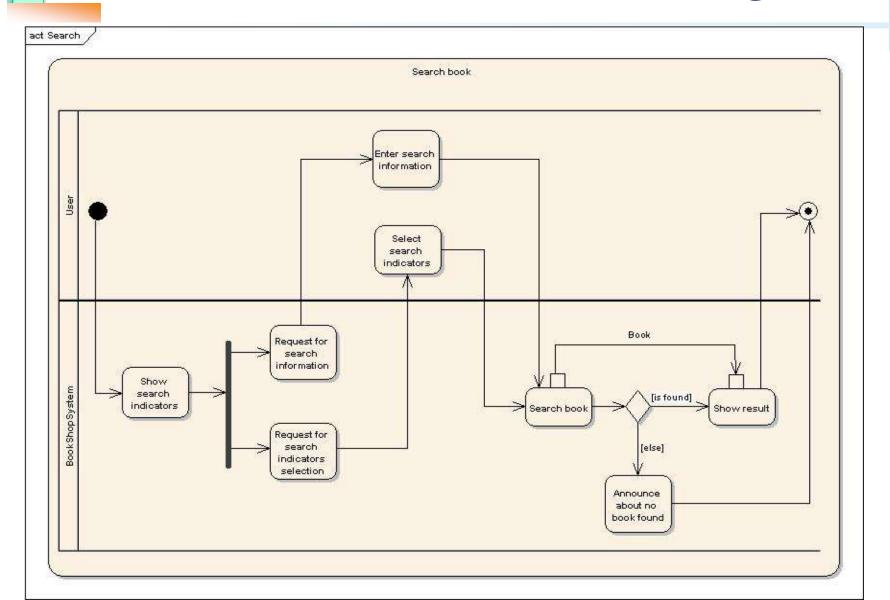
مثالی از activity diagram

activity diagram مثالی از

activity diagram مثالی از

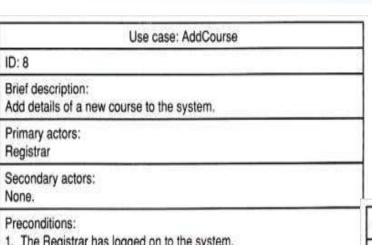
Sequence diagrams

- یک دیاگرام توالی به منظور دنبال کردن یک سناریو به کار می رود.
 - مزایا:
 - خواندن گذر پیام ها در یک ترتیب نسبی را ساده می کند.
 - معمولاً نسبت به object diagram ها در به دست آوردن مفاهیم سناریوها در مراحل اولیه توسعه نرم افزار مناسب ترند.

Sequence diagrams (cont.)

- در دیاگرام های توالی، موجودیت ها (اشیا) در قسمت بالای
 دیاگرام به صورت افقی قرار می گیرند.
- خط چین عمودی، خط عمر (lifeline) نامیده می شود که زیر هر شی کشیده می شود. این خطوط، وجود شی را نشان می دهند.
 - پیام ها (Messages) که مشخص کننده رخدادها و احضارها هستند به صورت افقی نشان داده میشوند.
 - پیام ها از فرستنده به گیرنده فرستاده می شوند.
 - اولین پیام در بالای دیاگرام و آخرین پیام در انتهای دیاگرام قرار می گیرد.

Sequence diagrams (cont.)

The Registrar has logged on to the system.

Main flow:

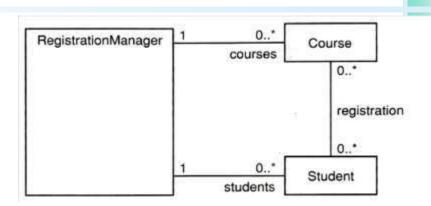
- 1. The Registrar selects "add course".
- 2. The Registrar enters the name of the new course.
- 3. The system creates the new course.

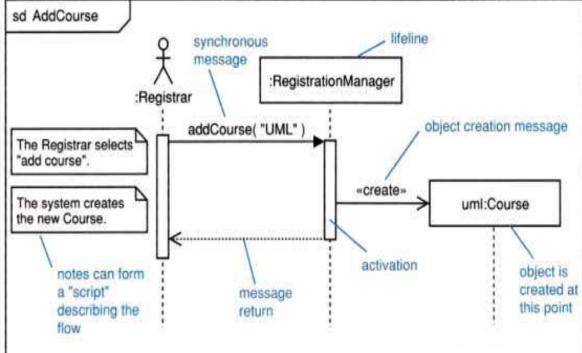
Postconditions:

A new course has been added to the system.

Alternative flows:

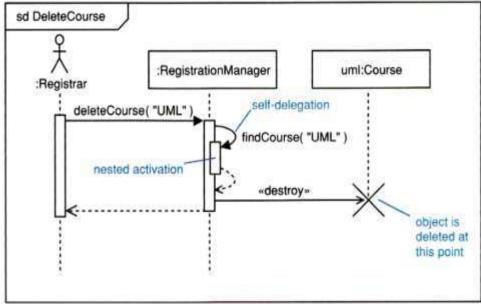
CourseAlreadyExists

مثال ۲- (Sequence diagrams (cont.)

Use case: DeleteCourse				
ID: 8				
Brief description: Remove a course from the system.				
Primary actors: Registrar				
Secondary actors: None.				
Preconditions: 1. The Registrar has logged on to the system.				
Main flow: 1. The Registrar selects "delete course". 2. The Registrar enters the name of the course. 3. The system deletes the course.				
Postconditions: 1. A course has been removed from the system.				
Alternative flows: CourseDoesNotExist				

مثال ۳

مورد کاربرد: جستجوی کتاب

شماره: ۳

توصیف اجمالی: کاربر اطلاعات جستجو را وارد می کند و سامانه کتابهایی را که با این اطلاعات همخوانی دارند، به کاربر نشان

می دهد.

عامل اصلى: كاربر

عامل فرعى: ندارد

شرايط اوليه: ندارد

روند اصلي:

این مورد کاربرد وقتی آغاز می شود که کاربر از سامانه، درخواست جستجوی کتاب کند.

 ۵. سامانه شاخصه های جستجوی کتاب را به کاربر نشان می دهد و اطلاعات جستجو لازم را جهت جستجو را از کاربر می-خواهد.

کاربر اطلاعات کتاب مورد نظر خود را وارد می کند.

۷. سامانه اطلاعات وارد شده را با اطلاعات کتابها مقایسه می کند و موارد همخوانی را می یابد.

۸ اگر کتابی همخوان با اطلاعات وارد شده پیدا شد

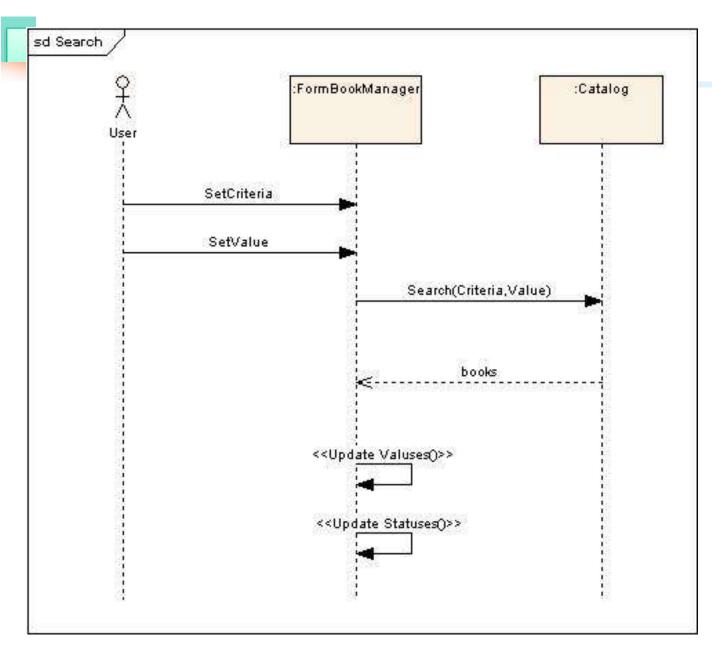
۸.۱ سامانه کتاب های پیدا شده را به کاربر نشان می دهد.

۹. وگرنه

٩.١. سامانه به كاربر اطلاع مي دهدكه كتابي با اطلاعات وارد شده پيدا نشد.

شرايط نهايي: ندارد

روند جايگزين: ندارد

مثال ۳

انواع پيام ها

- پیام سنکرون (synchronous message) : با یک خط پر و یک پیکان تو پر نشان داده می شود. (operation call)
- پیام آسنکرون (asynchronous message) : یک خط پر به همراه یک پیکان باز.
- پیام بازگشت (return message): یک خط چین به همراه یک پیکان باز
- پیام مفقود (lost message): پیامی که به مقصد نمی رسد. یک پیام سنکرون است که در یک نقطه پایان(نقطه سیاه) تمام می شود.
 - پیام پیدا شده (found message): پیامی که فرستنده آن مشخص نیست. پیام سنکرونی که در یک نقطه پایان شروع می شود.

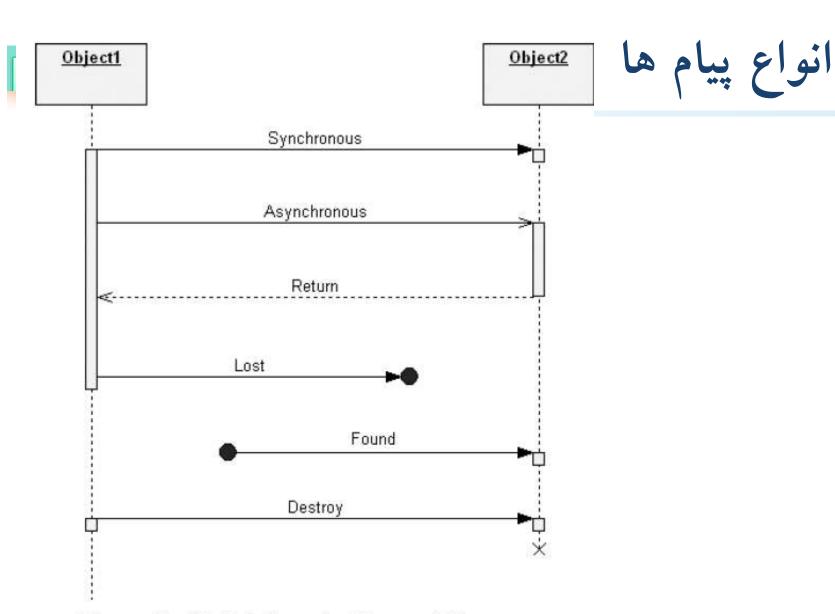
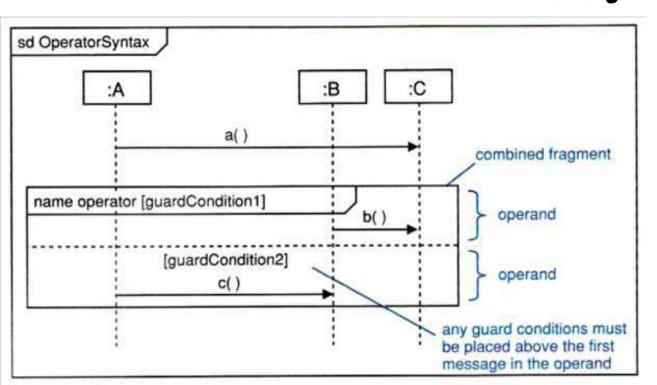

Figure 5-43 Notations for Types of Messages

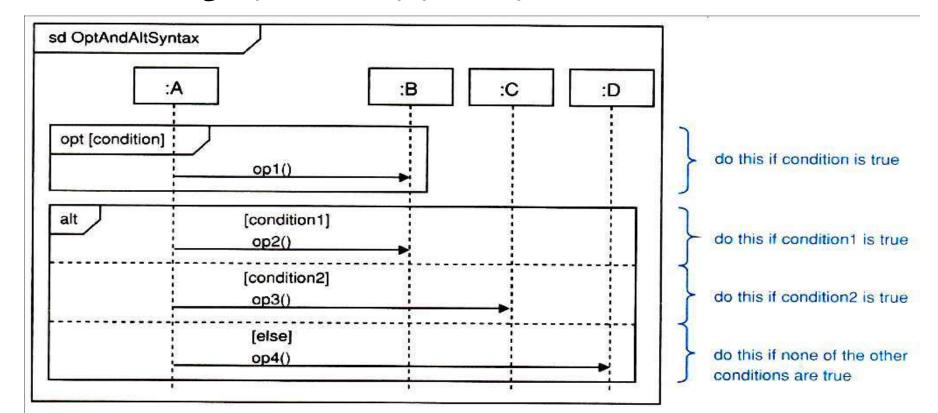
قطعات تركيبي

- نواحی داخل یک sequence diagram با رفتارهای مختلف
 - Operator مشخص می کند که چگونه operandها اجرا می شوند.
- Guard condition مشخص می کند که Guard condition اجرا می شود یا نه.
 - Operand شامل رفتار است.

قطعات ترکیبی: Operators – opt and alt

- Operand : optی و جود دارد که اگر شرط برقرار باشد اجرا می شود (مانند if ... then)
 - operand :altی که شرط آن برقرار است اجرا می شود.

قطعات ترکیبی: Operators – opt and alt

Use case: ManageBasket

ID: 2

Brief description:
The Customer changes the quantity of an item in the basket.

ShoppingBasket	1	0*	Item	0*	0*	Product
getitem ():item			quantity:int			productld:String
			setQuantity():int	10		name:String description:String

Primary actors: Customer

Secondary actors:

None.

Preconditions:

The shopping basket contents are visible.

Main flow:

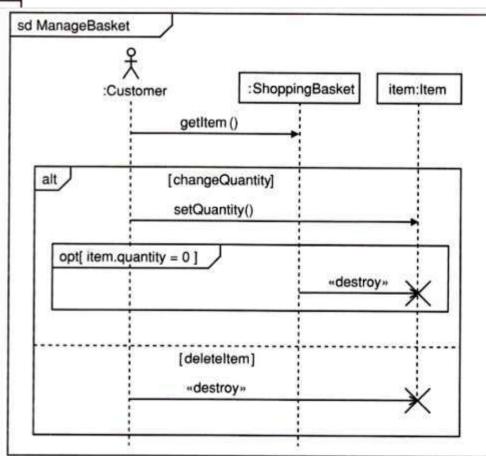
- The use case starts when the Customer selects an item in the basket.
- 2. If the Customer selects "delete item"
 - 2.1 The system removes the item from the basket.
- 3. If the Customer types in a new quantity
 - 3.1 The system updates the quantity of the item in the basket.

Postconditions:

None.

Alternative flows:

None.

مورد کاربرد: اضافه کردن کتاب

شماره: ۱۵

شماره پدر: ۱۴

توصيف اجمالي: مدير مي تواند كتاب جديد تعريف كند.

عامل اصلي: مدير

عامل فرعى: ندارد

شرايط اوليه: مدير بايد وارد سامانه شده باشد.

روند اصلي:

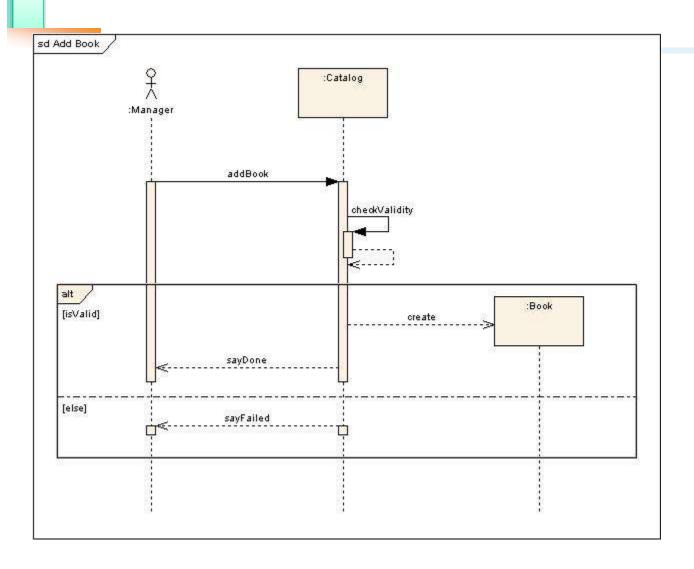
- این مورد کاربرد وقتی آغاز می شود که مدیردرخواست اضافه نمودن کتابی را اعلام کند.
 - ۲. سامانه از مدیر درخواست می کند اطلاعات کتاب جدید را وارد کند.
 - ٣. مدير اطلاعات مورد نظر خود را وارد مي كند.
 - سامانه از مدیر می خواهد دسته مورد نظر جهت اضافه نمودن کتاب را انتخاب کند.
 - مدیر دسته مورد نظر خود را مشخص می کند.
 - مدير اطلاعات وارد شده را تائيد مي كند.
 - ۷. سامانه مجاز بودن اضافه نمودن کتاب را بررسی می کند.
 - ٨. سامانه كتاب را اضافه مي كند.

شرايط نهايي: كتابي به مجموعه كتاب ها اضافه مي شود.

روند جايگزين:

مجاز نبودن اضافه كردن كتاب جديد

مثال ٤

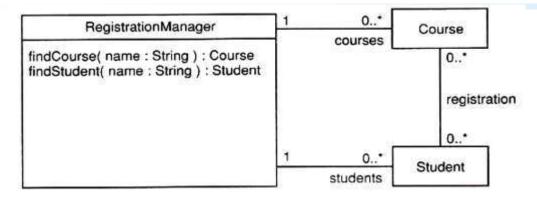

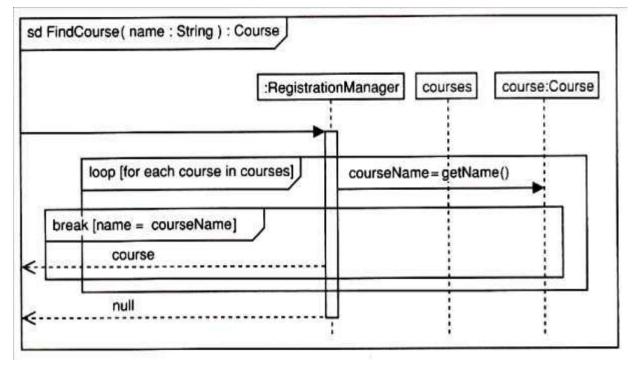
قطعات ترکیبی: Operators – *loop* and *break*

- loop loop min, max [condition] =
 - loop or loop * loop forever; -
 - loop n, m − loop (m-n) times; •

 - loop 1, * [booleanExpression] loop once then loop while booleanExpression is true;
- break : اگر guard condition درست باشد، preak اجرا می شود، نه بقیه حلقه تکرار

قطعات ترکیبی: Operators – *loop* and *break*

State Machine Diagrams

- ماشین های حالت در صنعت به دلیل استفاده در پردازش بلادرنگ شهرت دارند.
- دیاگرام های ماشین حالت به منظور طراحی و فهم سیستم های مبتنی بر زمان استفاده می شوند.
- وسایل پزشکی، سیستم های مالی، سیستم های کنترل و فرمان ماهواره مثال هایی هستند که در آنها دیاگرام های ماشین حالت نقش مهمی در درک چگونگی عملکرد سیستم در مقابل اتفاقات کلیدی بازی می کنند.
 - یک دیاگرام ماشین حالت، رفتار را به صورت توالی یک سری حالت ها، رخدادهای راه اندازی شده و عملیات وابسته ای که ممکن است اتفاق افتد.
 - دیاگرام های ماشین حالت توصیف کننده رفتار اشیاء هستند. ولی می توانند اجزای بزرگتر هر سیستم را نشان دهند.

- حالت شی نمایش دهنده نتایج متراکم رفتار آن است.
- برای مثال، وقتی یک تلفن راه اندازی می شود، در حالت idle قرار دارد و آماده شروع به کار کردن (initiate) یا پاسخگویی (receive call) است. هنگامیکه گوشی تلفن را بر میداریم، تلفن در حالت شماره گیری (dialing) قرار دارد. در این حالت، تلفن زنگ نخواهد خورد، اگر تلفن زنگ بخورد و گوشی برداشته شود، تلفن در حالت پاسخگویی قرار می گیرد و ما قادر به صحبت کردن با شخصی که تماس گرفته خواهیم بود.

- هنگامی که یک شی در یک حالت مفروض قرار می گیرد، می تواند یکی از موارد زیر را انجام دهد:
 - اجرای یک فعالیت
 - انتظار برای یک رخداد
 - تکمیل یک شرط
 - انجام یک یا همه شرایط بالا
- در هر دیاگرام حالت، باید فقط یک حالت شروع (initiate state) و جو د
 داشته باشد.

Initial State Final State

State State

- حرکت بین حالتهای مختلف transition نامیده می شود.
 - هر transition دو حالت را به هم متصل می کند.
- یک حالت می تواند یک transition به خودش داشته باشد.

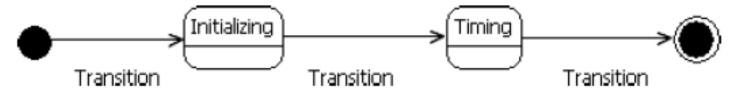

Figure 5–53 Transitions for the Duration Timer

- رخدادهای خاصی باید اتفاق افتند تا یک transition انجام شود.
 - این رخدادها روی transition نوشته می شوند.
- یک رخداد، اتفاقهایی است که ممکن است سبب تغییر حالت سیستم شود.

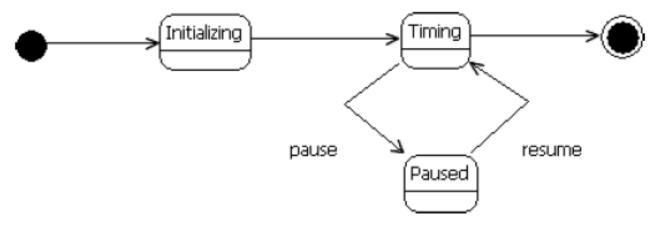

Figure 5-54 Additional States and Transition Events for the Duration Timer

- فعالیت ها ممکن است با حالت ها همراه شوند.
- انجام یک فعالیت به محض ورود به حالت
- انجام یک فعالیت در حالی که در یک state هستیم.
 - انجام یک فعالیت به محض خروج از یک حالت.

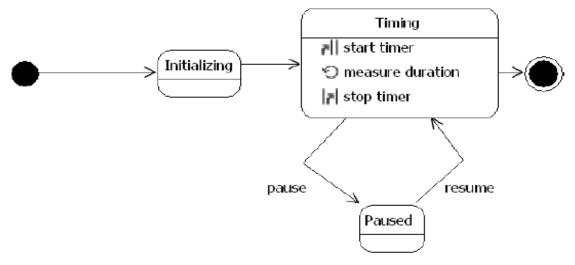

Figure 5-55 Entry, Do, and Exit Activities

- شرط ها هم می توانند برای کنترل transition به کار روند.
- این شرایط به عنوان محافظ (guard) عمل می کنند، زیرا وقتی یک رخداد اتفاق می افتد، شرط می تواند اجازه دهنده transition باشد (اگر شرط درست باشد) یا به transition اجازه اجرا ندهد (اگر شرط نادرست باشد.)
- راه دیگر کنترل رفتار transition، استفاده از effect ها است.
- عیک effect رفتاری (فعالیت یا عمل) است که وقتی یک رخداد اتفاق می افتد، رخ می دهد.
 - بنابراین هنگامی که یک رخداد transition اتفاق می افتد، transition اجرا شده و effect هم اتفاق می افتد.

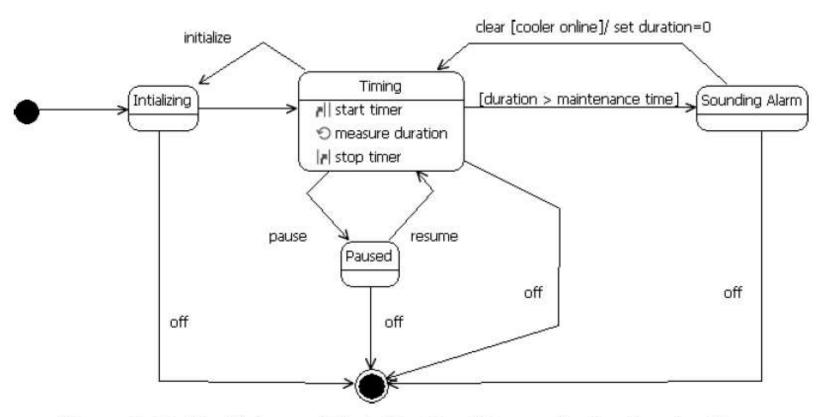

Figure 5-56 The Enhanced State Machine Diagram for the Duration Timer

- ترتیب ارزیابی در حالت شرطی مهم است.
- حالت S با گذار T روی رخداد E با شرط C و A ،effect و C مفروض است. ترتیب زیر اعمال می شود:
 - 1. رخداد E اتفاق مى افتد.
 - 2. شرط C ارزیابی می شود.
 - 3. اگر C درست باشد، T ،transition راه اندازی می شود و A ،effect
 - به این معنی که اگر یک شرط به درستی ارزیابی نشود، حالت transition ممکن است راه اندازی نشود تا زمانیکه رخداد دوباره اتفاق افتد و شرط دوباره ارزیابی شود.

- در سیستم های پیچیده، دیاگرام های ماشین حالت، می توانند بسیار بزرگ باشند.
 - امکان استفاده از حالت های تو در تو وجود دارد.
- در این حالت، دیاگرام ماشین حالت به صورت عمقی طراحی می شود.

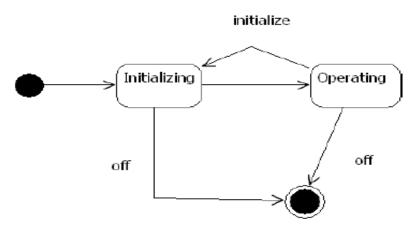

Figure 5–58 A Higher-Level View of the State Machine Diagram for the Duration Timer

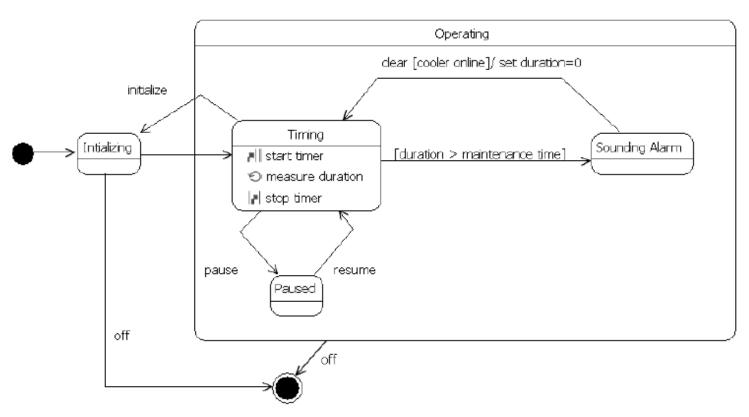

Figure 5–57 Composite and Nested States